

Міністерство освіти і науки України Сумський національний
аграрний університет Юридичний факультет
Кафедра Правосуддя та філософії

Робоча програма (силабус) освітнього компонента
Культурологія
(вибірковий)

Спеціальність	усі спеціальності
Освітня програма	усі освітні програми
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)

Суми – 2025

Розробник:

Кубрак О.В., старший викладач
(прізвище, ініціали) (вчений ступінь та звання, посада)

Розглянуто, схвалено та
затверджено на засіданні
кафедри Правосуддя
та філософії

протокол від

5.06.2025 № 11

Завідувач
кафедри

(підпис)

Котвяковський Ю
(прізвище, ініціали)

Рецензія на робочу програму надана

(підпис)

Михайличук М
(ПІБ) (додається)

Методист відділу якості освіти,
ліцензування та акредитації

(підпис)

Надія Баранік
(ПІБ)

Зареєстровано в електронній базі: дата: 06.07. 2025 р.

© СНАУ, 2025 рік

Інформація про перегляд робочої програми (силабусу):

Навчальний рік, в якому вносяться зміни	Номер додатку до робочої програми з описом змін	Зміни розглянуто і схвалено		
		Дата та номер протоколу засідання кафедри	Завідувач кафедри	Гарант освітньої програми

1. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ОСВІТНІЙ КОМПОНЕНТ

1.	Назва ОК	Культурологія		
2.	Факультет/кафедра	Юридичний факультет/ Правосуддя та філософії		
3.	Статус ОК	Вибірковий		
4.	Програма/Спеціальність (програми), складовою яких є ОК для			
5.	ОК може бути запропонований для	Рекомендовано для всіх ОП		
6.	Семестр та тривалість вивчення	3-й, 4-й семестр, 1- 15 тижнів		
7.	Кількість кредитів ЄКТС	5		
8.	Загальний обсяг годин та їх розподіл	Контактна робота(заняття)		
		Лекційні 30	Практичні /семінарські 30	Лабораторні 90
9.	Мова навчання	українська		
10.	Викладач/Координатор освітнього компонента	Кубрак Олег Вікторович, старший викладач кафедри правосуддя та філософії Години консультацій – кожного вівторка о 12.15, кабінет 248 г		
11.1	Контактна інформація	kubrak1970@ukr.net		
11.	Загальний опис освітнього компонента	Курс «Культурологія» вивчає методологічні основи культури; стародавню культуру; культуру Середньовіччя і Відродження; культуру в період нової і новітньої історії, а також загальні поняття і визначення основних категорій культури, закономірності виникнення, розвитку, функціонування і трансформації культур різних регіонів і епох, їх наступність та взаємозв'язок, основні положення і принципи законодавства України про культуру, суть і відмінності сучасної культурної політики і політичної культури		
12.	Мета освітнього компонента	Вивчення закономірностей виникнення, розвитку і збагачення культури як способу, сукупного продукту і форми духовного освоєння світу з'ясування ролі духовних факторів у розвитку суспільства, розуміння культурних досягнень і здобутків нашого народу в минулому і на сучасному етапі, розрішення специфіки художніх стилів у мистецтві, особливості розвитку культури на різних етапах світової та вітчизняної історії.		
13.	Передумови вивчення ОК, зв'язок з іншими освітніми компонентами ОП	Освітній компонент базується на ОК «Історично-філософські студії» Освітній компонент є основою для ОК Етикет з основами іміджології		
14.	Політика академічної доброчесності	Політика академічної доброчесності здійснюється відповідно до « Кодексу академічної доброчесності Сумського національного аграрного університету » https://snau.edu.ua/viddil-zabezpechennya-yakosti-		

		osviti/zabezpechennya-yakosti-osviti/akademichna-dobrochesnist/ За порушення правил академічної доброчесності особи, що навчаються в університеті, можуть бути притягнуті до таких форм відповідальності як: 1) повторне проходження оцінювання (контрольної роботи, іспиту, заліку тощо); 2) повторне проходження навчального курсу; 3) попередження.
15.	Ключові слова	Культура, культурологія, професійна культура, народна культура, загальнолюдська культура, національна культура, матеріальна культура, духовна культура, культурні цінності, цивілізація, ознаки цивілізації, типи цивілізації, моделі розвитку цивілізацій, мистецтво, живопис, скульптура, архітектура, музика, література, кино, культура мислення, культура спілкування, культура побуту, культура дозвілля, поліс, елінізм, гуманізм, християнство, просвітництво, романтизм, модернізм, масова культура, реалізм.

1. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ ТА ЇХ ЗВ'ЯЗОК З ПРОГРАМНИМИ РЕЗУЛЬТАТАМИ НАВЧАННЯ

Результати навчання за ОК:	Як оцінюється ДРН
Після вивчення освітнього компонента	
ДРН 1. принципів підходи до визначення культури, структуру культури як суспільного явища, співвідношення явищ культури і природи;	Доповідь, обговорення, опитування, тестування (тест множинного вибору)
ДРН 2. закономірності виникнення розвитку і функціонування культур різних регіонів і епох	Підготовка мультимедійних презентацій, обговорення, опитування, тестування (тест множинного вибору)
ДРН 3. орієнтування в основних етапах розвитку західноєвропейської культури і розуміти місце української культури у загальноєвропейському контексті.	Дискусія, обговорення, опитування, тестування (тест множинного вибору)
ДРН 4. сприймання сучасної цивілізації як планетарне явище з переплетенням різних культур, органічно співвідносити культуру як необхідну частину професійних якостей	Вікторина, обговорення, опитування, тестування (тест множинного вибору)

3. ЗМІСТ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА (ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ)

Тема. Перелік питань, що будуть розглянуті в межах теми	Розподіл в межах загального бюджету часу			Рекомендована література	
	Аудиторна робота		Самості йна робота		
	Лк	П.з/семін. 3			Лаб. з.
Тема 1: Поняття про культуру як суспільне явище. Походження терміну «культура» та його змісту. Причини багатоманітності визначень культури. Описовий, антропологічний, нормативний, символічний та інші способи визначення культури. Аксіологічне і антропологічне трактування культури. Повсякденне і наукове розуміння культури. Предмет культурології і її місце серед суспільних наук. Основні наукові підходи до визначення культури.	2	2		6	6.1.1 (1,2), 6.1.2 (2), 6.1.3 (1,2), 6.2 (1,2), 6.3 (1)
Тема 2: Культура, як система, її структура і функції у суспільстві. Культура, як системний об’єкт дослідження та способи побудови його теоретичної моделі. Професійна і народна культура. Загальнолюдська і національна культура. Матеріальна і духовна культура, їх співвідношення. Місце соціальної культури у структурі культури. Культурні цінності і їх ієрархія. Функції культури у суспільстві. Зв'язок культури з політикою, правом, мораллю і релігією.	2	2		6	6.1.1 (1,2), 6.1.2 (2), 6.1.3 (1,2), 6.2 (1,2), 6.3(1)
Тема 3: Культура і цивілізація. Зміст поняття «цивілізація» Динаміка розвитку цивілізацій. Хронологічний, формаційний та художньо-стильовий підхід періодизації культурно-історичного процесу. Співвідношення понять «культура» і «цивілізація».	2	2		6	6.1.1 (1,2), 6.1.2 (2), 6.1.3 (1,2), 6.2 (1,2), 6.3(1)

Ознаки цивілізації. Типи цивілізації. Лінійна та циклічна моделі розвитку цивілізацій.					
Тема 4: Мистецтво у системі культури. Сутність і призначення мистецтва. Стильова різноманітність мистецтва. Основні види мистецтва: живопис, скульптура, архітектура. Функції мистецтва у суспільстві. Музика, література. Мистецтво як обличчя і самосвідомість культури. Структура художнього образу. Проблема прекрасного у мистецтві.	2	2		6	6.1.1 (1,2), 6.1.2 (2), 6.1.3 (1,2), 6.2 (1,2), 6.3(1)
Тема 5: Культурні сценарії діяльності. Багатоманітність культурних сценаріїв. Культура мислення. Культура спілкування. Культура праці і трудових відносин. Культура навчання. Культура побуту. Культура дозвілля. Культура управління. Народні обряди як сукупність встановлених звичаєм дій, релігійних настанов, церемоній. Обрядовість українського народу. Політика держави по відношенню до культури.	2	2		6	6.1.1 (1,2), 6.1.2 (2), 6.1.3 (1,2), 6.2 (1,2), 6.3(1)
Тема 6: Культура первісного суспільства. Проблема проходження людини у світі міфології і науки. Вирішальне значення культурної еволюції у становленні людини. Неолітична революція і її вирішальне значення для переходу від присвоюючого до відтворюючого господарства. Закономірності переходу від первісності до стадії цивілізаційного розвитку. Єдність космічної, біологічної і культурної еволюції. Способи періодизації первісної історії людства. Становлення найдавніших цивілізацій.	2	2		6	6.1.1 (3), 6.1.2 (1), 6.1.3 (1,2), 6.2 (2), 6.3(1)
Тема 7: Культура	2	2		6	6.1.1 (3), 6.1.2

стародавньої Греції. Періодизація античної культури. Грецький поліс як основа і соціокультурна одиниця. Цивілізації древніх греків. Розвиток філософії і науки. Скульптура і мистецтво Греції. Релігія і міфологія. Епоха еллінізму у культурі древньої Греції.					(1), 6.1.3 (1,2), 6.2 (2), 6.3(1)
Тема 8: Культура Середньовіччя і епохи Відродження. Соціально-економічні передумови появи культури Відродження. Гуманізм та індивідуалізм культури відродження. Значення епохи Відродження для подальшого розвитку європейської культури. Мистецтво Відродження. Причини занепаду і згасання античної цивілізації. Християнство і його роль у культурі Середньовіччя.	2	2		6	6.1.1 (3), 6.1.2 (1), 6.1.3 (1,2), 6.2 (2), 6.3(1)
Тема 9: Епоха Реформації і Нового часу у Європейській культурі. Протестантська мораль і становлення особистості нового типу. Наукова революція і становлення раціоналізму. Просвітництво як культурна домінанта епохи Нового часу. Великі географічні відкриття як одна з передумов до епохи Нового часу.	2	2		6	6.1.1 (3), 6.1.2 (1), 6.1.3 (1,2), 6.2 (2), 6.3(1)
Тема 10: Західноєвропейська культура XIX - XX ст. Наукові і технічні досягнення та їх вплив на культурне обличчя епохи. Романтизм та реалізм як способи реагування на реалії буржуазного світу. Модерністські пошуки XX ст., їх філософсько-теоретичні засади. Науково-технічна революція. Феномен масової культури. Глобалізація, її прибічники і противники.	2	2		6	6.1.1 (3), 6.1.2 (1), 6.1.3 (1,2), 6.2 (2), 6.3(1)

Урізноманітнення напрямків та стилів у мистецтві. Постмодернізм у мистецтві. Розвиток засобів комунікації.					
Тема 11: Розвиток української культури від найдавніших часів до сьогодення. Культура Київської Русі. Українська культура литовсько-польської доби (XIV – XVII ст.). Основні тенденції розвитку української культури XVII – XVIII ст. Духовна культура українського народу кінця XVIII – початку XIX ст. Українська культура за радянських часів. Сучасний стан української культури. Українська культура XIX – початку XX ст.	2	2		6	6.1.1 (3), 6.1.2 (3), 6.1.3 (1,2), 6.2 (3), 6.3(1)
Тема 12: Культура Стародавнього Єгипту Періодизація культури династичного Єгипту (Раннє царство. Давнє царство, Середнє царство). Становлення етнічної спільності єгиптян. Релігія. Писемність. Держава й право. Архітектура. Космічність архітектурного канону Стародавнього Єгипту. Давньоєгипетські піраміди в Гізі. Храми в Карнаку й Луксорі. Образотворче мистецтво. Провідні жанри мистецтва. Усталені канони побудови й зображень у живописі та скульптурі. Вплив культури Стародавнього Єгипту на культурний розвиток народів Передньої Азії, античної Греції та Стародавнього Риму.	2	2		6	6.1.1 (3), 6.1.2 (1), 6.1.3 (1,2), 6.2 (2), 6.3(1)
Тема 13: Стародавня культура Ірану та Індії Особливості індійської культури. Індійська міфологія. Релігія. Мистецтво архітектури й скульптури. Література.	2	2		6	6.1.1 (3), 6.1.2 (1), 6.1.3 (1,2), 6.2 (2), 6.3(1)
Тема 14: Культура Китаю Основні напрями китайської культури. Китайська міфологія.	2	2		6	6.1.1 (3), 6.1.2 (1), 6.1.3 (1,2), 6.2 (2), 6.3(1)

Мистецтво й техніка.					
Тема 15: Римська культура. Періодизація римської культури. Особливості світогляду стародавніх римлян. Римський пантеон богів. Період класики в римській літературі.	2	2		6	6.1.1 (3), 6.1.2 (1), 6.1.3 (1,2), 6.2 (2), 6.3 (1)
Всього	30	30		90	

4. МЕТОДИ ВИКЛАДАННЯ ТА НАВЧАННЯ

ДРН	Методи викладання (робота, що буде проведена викладачем <u>під час аудиторних занять</u> , консультацій)	К-сть годин	Методи навчання (які види навчальної діяльності має виконати <u>студент самостійно</u>)	К-сть годин
ДРН 1. принципів підходи до визначення культури, структуру культури як суспільного явища, співвідношення явищ культури і природи;	Проведення лекційних занять з мультимедійними презентаціями до кожної з тем. Проведення опитування, тестування. Консультації. Модерування дискусії за результатами доповідей	8	Підготовка до доповіді, обговорення, опитування, тестування (тест множинного вибору)	14
ДРН 2. закономірності виникнення розвитку і функціонування культур різних регіонів і епох	Проведення лекційних занять з мультимедійними презентаціями до кожної з тем. Проведення опитування, тестування. Консультації. Перевірка мультимедійних презентацій	16	Підготовка мультимедійних презентацій, обговорення, опитування, тестування (тест множинного вибору)	38
ДРН 3. орієнтування в основних етапах розвитку західноєвропейської культури і розуміти місце української культури у загальноєвропейському контексті.	Проведення лекційних занять з мультимедійними презентаціями до кожної з тем. Проведення опитування, тестування. Консультації. Модерування дискусії.	16	Дискусія, обговорення, опитування, тестування (тест множинного вибору)	15
ДРН 4. сприймання сучасної цивілізації як планетарне явище з переплетенням різних культур, органічно співвідносити культуру як необхідну частину професійних якостей	Проведення лекційних занять з мультимедійними презентаціями до кожної з тем. Проведення опитування, тестування. Консультації. Проведення вікторини	20	Вікторина, обговорення, опитування, тестування (тест множинного вибору)	33

2. ОЦІНЮВАННЯ ЗА ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ

2.1. Сумативне оцінювання

2.1.1. Для оцінювання очікуваних результатів навчання передбачено

№	Методи сумативного оцінювання	Бали / Вага у загальній оцінці	Дата складання
1.	Практичне завдання до теми 2. Виступи з доповідями.	15 балів	До 4-го тижня
2.	Практичне завдання до теми 7. Доповіді з мультимедійними презентаціями	15 балів	До 9-го тижня
2.	Тестування за опрацьованими темами (тест множинного вибору)	20 балів	До 9-го тижня
2.	Практичне завдання до теми Тема 8. Дискусія.	15 балів	До 9-го тижня
5.	Практичне завдання до теми 10 Вікторина.	15 балів	До 13-го тижня
6.	Тестування за опрацьованими темами (тест множинного вибору)	20 балів	До 15-го тижня
	Всього	100 балів	

5.1.1. Критерії оцінювання

Компонент	Незадовільно	Задовільно	Добре	Відмінно
Виступи з доповідями	0-3 бали	3-7 балів	7-13 балів	13-15 балів
	Студент не підготував доповіді, не брав участі обговоренні. дискусії	Студент не розкрив аргументує свою позицію, не відповів на лопаткові активності при обговоренні. дискусії	Студент розкрив недостатньо переконливо аргументує свою позицію відповів на додаткові брав участь обговореннях, дискусіях	Студент повністю розкрив тему доповіді, аргументує свою позицію відповів на лопаткові брав активну участь обговореннях, дискусіях
Доповіді з мультимедійними презентаціями	0 балів	1-6 бали	7-12 балів	13-15 балів
	Студент не підготував презентацію	Презентація недостатньо унаочнює зміст повідомлення	Презентація унаочнює зміст повідомлення, виконана з дотриманням вимог.	Виступ з повідомленням доповнюється презентацією, виконаною відповідно до вимог
Тестування за опрацьованими темами (тест множинного вибору)	0-5 балів	6-10 балів	11-15 балів	16-20 балів

	Залежить від кількості правильних відповідей на	Залежить від кількості правильних відповідей на	Залежить від кількості правильних відповідей на	Залежить від кількості правильних відповідей на
Дискусія	0-3 бали	3-7 балів	7-13 балів	13-15 балів
	Студент не брав участі у дискусії	Студент брав пасивну участь у	Студент брав участь у дискусії у зауважень	Студент брав активну участь у дискусії, самостійно висловлював думки щодо теми
	0-3 бали	3-7 балів	7-13 балів	13-15 балів
Вікторина.	Студент не брав участі у вікторині	Студент не виявив активності в командній роботі	Студент брав участь у командній роботі, дав окремі	Студент брав активну участь у командній роботі, дав правильні
Тестування за опрацьованими темами (тест множинного вибору)	0-5 балів	6-10 балів	11-15 балів	16-20 балів
	Залежить від кількості відповідей на тест	Залежить від кількості правильних відповідей на тест	Залежить від кількості правильних відповідей на тест	Залежить від кількості відповідей на тест

2.2. Формативне оцінювання:

№	Елементи формативного оцінювання	Дата
1	Експрес-опитування після вивчення кожної теми	після завершення вивчення теми
2	Проходження модульного контролю зі зворотнім зв'язком з викладачем	7, 15 тижні
3	Усний зворотний зв'язок від викладача під час занять	протягом занять
4	Самооцінювання	1-2-й, 3-6-й, 8-й, 10-12-й, 14-й тиждень
5	Взаємооцінювання за результатами вікторини	13-й тиждень

6. НАВЧАЛЬНІ РЕСУРСИ (ЛІТЕРАТУРА)

6.1 Основні джерела

6.1.1 Підручники, посібники:

1. Козира Є. В. Культурологія: навчальний посібник. Видавництво: ВСВ «Медицина» - К., 2021
2. Конспект лекцій з навчальної дисципліни “Культурологія” для студентів усіх спеціальностей усіх форм навчання / Укл.: Г. А. Сигида. Видавництво НУ «ЗП». – Запоріжжя., 2020
3. Культурологія. Курс лекцій. Укл.: Ю.С.Сабадаш, Ю.М.Нікольченко, Л.Г.Дабло, О.С.Манякіна. Видавництво «Ліра – К» - К, 2021
4. Ніколова Н.І., Чмихов М.О. Культурологія. Центр учбової літератури - К., 2022
5. Савельєв В.П., Повторєва С.М. Культурологія. Етика. Естетика. Видавництво «»Магнолія» - К., 2022
6. Сучасна культурологія. Навчальний посібник. Видавництво «Кондор» - К., 2021

6.1.2 Методичне забезпечення

1. Кубрак О. В. Лекції з Культурології для здобувачів всіх спеціальностей денної та заочної форм здобуття вищої освіти/ Суми : СНАУ, 2025 – 78 с.

6.1.3 Інші джерела

Електронні ресурси

1. https://books.google.com.ua/books?id=XBCQAwAAQBAJ&pg=PP1&hl=ru&source=gbs_selected_pages&cad=2
2. <https://ru.calameo.com/books/002045551637b3c001298>

6.2 Додаткові джерела

- 1 Кубрак О. В. Ісус Христос в Індії. Свідчення перебування і наслідки.Збірник наукових праць «Світогляд. Філософія. Релігія». Вип. 13, ч. 2, СумДУ. – Суми, 2019, с. 66 – 73
- 2 Кубрак О. В. Адреси та зв'язки Давида Бурлюка американського періоду життя та творчості. // «США: політика, суспільство, культура» Матеріали міжнародної наукової конференції, 29 лютого 2024 р./ КНУ ім. Т. Шевченка, 2024.- Київ, Видання: КНУ ім. Т. Шевченка, с. 142 – 144
- 3 Кубрак О. В. Дещо про концепції розуміння феномену «культура». // «Юність науки – 2023: соціально-економічні та гуманітарні аспекти розвитку суспільства» Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, 26-27 квітня 2023 р. / Національний університет «Чернігівська політехніка», 2023
- 4 Кубрак О. В. Культурологія як науково-педагогічна дисципліна ./О. В. Кубрак // Збірник наукових статей «Освітні інновації: філософія, психологія, педагогіка». – 2021 р./ КЗ Сумський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти. – Суми: Видавець ФОП Цьома С. П., 2021 – с. 292 – 296
- 5 Кубрак О. В. Історична типологія культур та теорія локальних цивілізацій: Шпенглер vs Тойнбі. - Збірник наукових праць «Світогляд – Філософія – Релігія» - ДВНЗ УАБС НБУ, Суми, Вид. «Світ друку» – 2015 р., с. 58 – 67
- 6 Піча В. М. « Культурологія». – Львів, 2023
- 7 Подольська Є. А., Лихвар В. Д., Погорілий Д. Є. « Кредитно-модульний курс культурології». – К., Інкос, 2021
- 8 Шевнюк О. Л. «Українська та зарубіжна культура». – К. 2022

8.1 Програмне забезпечення

1. Платформа Moodle <https://cdn.snau.edu.ua/moodle/enrol/index.php?id=1521>

Рецензія на робочу програму (силябус)

Параметр, за яким оцінюється робоча програма (силябус) освітнього компонента викладачем відповідної кафедри	Так	Ні	Коментар
Звільня інформація про освітній компонент є достатньою	+		
Результати навчання за освітнім компонентом (ДРН) відповідають НРК	+		
Результати навчання за освітнім компонентом (ДРН) дають можливість виміряти та оцінити рівень їх	+		
Результати навчання (ДРН) стосуються компетентностей студентів, а не змісту дисципліни (містять знання, уміння навички, а не теми навчальної програми)	+		
Зміст ОК сформовано відповідно до структурно-логічної схеми	+		
Навчальна активність (методи викладання та навчання) дає змогу студентам досягти очікуваних результатів навчання	+		
Освітній компонент передбачає навчання через дослідження, що є доцільним та достатнім для відповідного рівня вищої освіти	+		
Стратегія оцінювання в межах освітнього компонента відповідає політиці Університету/факультету	+		
Передбачені методи оцінювання дозволяють оцінити ступінь досягнення результатів навчання за освітнім компонентом	+		
Навантаження студентів є адекватним обсягу освітнього компонента	+		
Рекомендовані навчальні ресурси є достатніми для досягнення результатів навчання (ДРН)	+		
Література є актуальною	+		
Перелік навчальних ресурсів містить необхідні для досягнення ДРН програмні продукти	+		

Рецензент:

Викладач кафедри ДПД та українознавства

М. Мехайченко Мич